

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

> Retouradres Postbus 40225 8004 DE Zwolle

Stichting Lonnekerberg en omgeving
t.a.v. Het Bestuur
Bergweg 261
7524 CV LONNEKER

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**
Team Handhaving Dier, Natuur
en Handhavingsregie

Postbus 40225
8004 DE Zwolle
www.rijksoverheid.nl/ez

Contactpersoon
Dhr. T.W. van Bart

T 070 378 6683
BHH@rvo.nl

Onze referentie
F2016003330

Bijlagen

Datum 3 augustus 2016
Betreft Afwijzing verzoek tot handhaving

Geacht bestuur,

Op 30 juni 2016 heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (hierna: RVO.nl) van u een verzoek tot handhaving van de Flora- en faunawet ontvangen. Volgens uw verzoek zal door het plaatsvinden van het Airforce festival (hierna: "het festival"), bij vliegveld Twenthe in de gemeente Enschede op 16 juli 2016, de Flora- en faunawet worden overtreden. De initiatiefnemer is Unity Hardcore B.V. (hierna: "de initiatiefnemer").

Uw overwegingen

Uit uw verzoek tot handhaving blijkt dat het festival zal plaatsvinden op 6 augustus 2016, op een terrein gelegen tussen de Lonnekerberg enerzijds, en een compensatienatuurgebied anderzijds. U geeft aan dat de Lonnekerberg wordt gekenmerkt door hoge natuurwaarden en dat er hier verschillende beschermde soorten voorkomen, waaronder diverse vleermuissoorten.

U geeft aan dat uw stichting samen met Landschap Overijssel, de gemeente Enschede herhaaldelijk op de aanwezigheid van strikt beschermde soorten bij de Lonnekerberg en omgeving heeft gewezen. Dit heeft voor u niet het gewenste resultaat gehad.

In uw verzoek geeft u aan dat door het Airforce festival de Flora- en faunawet zal worden overtreden doordat de aanwezige vleermuizen verstoord zullen worden. Gezien dit feit heeft u RVO.nl verzocht om handhavende maatregelen te treffen. Op woensdag 3 augustus krijgen wij van u nog een second opinion als aanvulling op uw verzoek.

Overwegingen initiatiefnemer

De initiatiefnemer is in kennis gesteld van het door u ingediende handhavingsverzoek en is verzocht hierop te reageren. In een reactie van 18 juli 2016 van het betrokken adviesbureau Tauw, geeft de ecoloog aan dat er onderzoek is gedaan naar de mogelijkheid van geluidsverstoring op vleermuizen. Er is hierbij vooral onderzocht of het festivalgeluid op zichzelf ervoor kan zorgen dat de vleermuizen hun vaste rust- en verblijfplaatsen (inclusief essentiële foerageergebieden en vliegroutes) zullen verlaten.

Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat het festival in ieder geval geen ultrasoon geluid produceert. Dit geluid is verstorend voor vleermuizen, maar niet hoorbaar voor mensen. Verder verwacht Tauw niet dat de vleermuizen door het festivalgeluid worden verstoord, omdat van de diverse vleermuissoorten bekend is dat zij ook wel verblijfplaatsen hebben op luidruchtigere plekken. Tauw concludeert dus dat er geen effect van geluid is op de vaste rust- en verblijfplaatsen. Het is volgens Tauw wel mogelijk dat er een verstorend effect is op de foerageergebieden. Tauw merkt echter ook op dat het effect van geluid verschilt per type geluid, per vleermuissoort én per individuele vleermuis. In alle gevallen waarbij hier onderzoek naar was gedaan geldt volgens Tauw dat het foerageergebied niet volledig werd verlaten, maar er vooral een verminderde activiteit is waargenomen.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**
Team Handhaving Dier, Natuur
en Handhavingsregie

Datum
3 augustus 2016

Onze referentie
F2016003330

Mijn overwegingen

Uit uw verzoek tot handhaving komt naar voren dat u van mening bent dat het Airforce festival een verstorend effect zal hebben op vele beschermde soorten. Er zijn door u in uw verzoek geen specifieke soorten genoemd, behalve boommarters en vleermuizen. Ten aanzien van boommarters verwachten wij geen overtredingen van de Flora- en faunawet

Ten aanzien van vleermuizen zijn er door de initiatiefnemer aanvullende onderzoeken uitgevoerd. De notitie en de aanvullende notitie van 2 augustus 2016 van Tauw én uw second opinion zijn voor ons dan ook een belangrijke leidraad in deze zaak.

Uit de notitie van Tauw komt naar voren dat er geen vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen zullen worden verstoord. Er is echter niet met zekerheid te stellen dat er geen foerageergebieden worden verstoord. Verstoring van een foerageergebied is echter alleen een overtreding van de Flora- en faunawet wanneer het een 'essentieel' foerageergebied betreft.

Voor de Bechstein vleermuis bijvoorbeeld, heeft Tauw zich gebaseerd op een enkele vangst in het noordoosten van de Lonnekerberg. Er is geen verdere informatie aanwezig over een populatie op die plaats en hoe de soort de Lonnekerberg en omgeving gebruikt.

Watervleermuizen foerageren vanaf zonsondergang bij de viswateren in het zuidelijke deel buiten het onderzoeksgebied, waarbij meerdere exemplaren na circa twee uur het onderzoeksgebied in trekken om verder te foerageren. De zomerverblijfplaats(en) van deze soort worden, gezien de aanwezigheid van de dieren kort na zonsondergang, op geringe afstand verwacht van de viswateren. Tijdens het onderzoek is niet duidelijk geworden wat de aanvliegeroute is naar de viswateren.

Omdat vleermuizen actief worden na zonsondergang en het festival tot middernacht duurt, zullen eventuele verstorende effecten 'slechts' gedurende twee tot maximaal drie uur optreden. De zon gaat op 6 augustus rond 21:20 uur onder. Het festival stopt om 00:00 uur, waardoor de periode van geluidsproductie slechts gedeeltelijk overlapt met de actieve periode van vleermuizen.

Ik ben daarom van mening dat er geen sprake is van ernstige verstoring, maar hooguit van een beperkte en zeer tijdelijke verstoring.

De initiatiefnemer heeft ook aan RVO.nl duidelijk gemaakt dat de podia tijdens het festival dusdanig gepositioneerd worden dat het geluid én de verlichting zoveel mogelijk van de Lonnekerberg af gericht wordt. Tevens wordt er gebruik gemaakt van vleermuisvriendelijke verlichting als verlichting op het festivalterrein. Tenslotte, het gebruikte vuurwerk is ondersteunend aan de licht- en geluidsshow, het is geen zwaar vuurwerk maar consumentenvuurwerk. Er zullen geen harde knallen worden veroorzaakt die tegen het ritme van de muziek ingaan. En het wordt niet gehouden op een locatie waar een belangrijk foerageergebied aanwezig is. Om die reden is het vuurwerk niet extra verstorend.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**
Team Handhaving Dier, Natuur
en Handhavingsregie

Datum
3 augustus 2016

Onze referentie
F2016003330

Op basis van de mij nu aangeleverde informatie concludeer ik dat dit festival een éénmalig effect heeft dat vergelijkbaar is met een flinke onweersbui of storm. Beiden kunnen invloed hebben op het foeragegedrag van vleermuizen, maar zullen geen ernstige gevolgen voor een individuele vleermuis of de populaties van verschillende soorten hebben op de lange termijn. Wanneer het echter de planning is om regelmatig evenementen op dit terrein te organiseren dan is uitgebreider onderzoek noodzakelijk. Meermalige verstoring, vooral in de kraamperiode, kan wel degelijk significant negatieve effecten opleveren. Niet alleen de aanwezigheid van vleermuissoorten is dan van belang, ook het specifieke gebruik van landschapselementen in de omgeving dient dan helder in kaart gebracht te worden. Wij zullen de initiatiefnemer én de vergunningverlenende instantie hier dan ook op wijzen.

Besluit

Gelet op het bovenstaande zie ik geen reden om over te gaan tot het treffen van bestuursrechtelijke handhavingsmaatregelen. Ik wijs uw verzoek tot handhaving van de Flora- en faunawet bij deze af.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen. De datum bovenaan deze brief is de verzenddatum.

Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via mijn.rvo.nl/bezwaar. Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, postbus 40219, 8004 DE Zwolle.

Vermeld in uw bezwaarschrift dan in ieder geval onze referentie F2016003330 en de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt. Op mijn.rvo.nl/bezwaar vindt u meer belangrijke informatie over het indienen van een bezwaarschrift.

Tot slot

Ik ga ervan uit dat ik u hiermee voldoende geïnformeerd heb en de zaak kan sluiten.

Indien u vragen heeft, kunt u contact opnemen met de heer T.W. van Bart van Team Handhaving Dier, Natuur en Handhavingsregie – Cluster Bestuursrechtelijke Handhaving Flora- en faunawet, bereikbaar via telefoonnummer 070 – 378 6683. RVO.nl heeft deze zaak geregistreerd onder kenmerk **F2016003330**. Voor een snelle afhandeling verzoek ik u dit kenmerk in al uw correspondentie te gebruiken.

Met vriendelijke groet,

De Staatsecretaris van Economische Zaken
namens deze,

Mieke den Toom

De Teammanager Handhaving Dier, Natuur en Handhavingsregie, Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Een afschrift van deze brief wordt verstuurd aan:

- De initiatiefnemer
- De gemeente Enschede

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**
Team Handhaving Dier, Natuur
en Handhavingsregie

Datum
3 augustus 2016

Onze referentie
F2016003330